

Onderzoek

Waarom mensen zich niet verdiepen in partnerpensioen

*Onderzoek in opdracht van
Pensioen kijker.nl*

Projectleider : Vivianne Collee

Kennisgroep : Content Unit Financiën

Datum : 09-11-2010

Copyright: ©afdeling Onderzoek **Consumentenbond/Pensioen kijker.nl**

Samenvatting

Het doel van het onderzoek is, een antwoord te vinden op de vraag:

Waarom verdiepen mensen zich niet in hun partnerpensioen?

1.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd onder 566 respondenten en is representatief op basis van leeftijd en geslacht. Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van een vragenlijst. Deze vragenlijst is opgesteld aan de hand van de resultaten van een voorafgaand aan dit onderzoek uitgevoerd kwalitatief onderzoek. Dit kwalitatieve onderzoek bestond uit interviews waarin de respondent zelf aangaf waarom hij of zij zich niet in het partnerpensioen verdiept.

De meest voorkomende redenen die in de interviews werden aangegeven, zijn in dit kwantitatieve onderzoek gebruikt als stellingen. De respondenten konden aangeven in hoeverre dit voor hen ook een reden is om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen. Hierna werden de stellingen nogmaals aangeboden waarbij de respondenten gevraagd werd wat voor hen, de maximaal vijf, meest belangrijke redenen zijn om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen. Tot slot werden deze vijf redenen gerankt.

1.2 Resultaten kwalitatief onderzoek

Uit de resultaten van het kwalitatieve onderzoek bleek dat de mogelijke redenen waarom men zich niet in het partnerpensioen verdiept, zijn op te delen in grofweg vier categorieën. Deze zijn:

- *Verantwoordelijkheid*: het verantwoordelijkheidsgevoel ligt niet bij de mensen zelf
- *Aanname*: men doet aannames ten aanzien van het partnerpensioen waardoor men zich er niet verder in verdiept
- *Relevantie*: men ervaart het partnerpensioen als zijnde niet relevant
- *Systeem*: men ervaart het systeem rond het pensioen en het partnerpensioen als ingewikkeld.

1.3 Resultaten eerste deel kwantitatief onderzoek

In de analyse van de resultaten komt naar voren dat men de verantwoordelijkheid van het partnerpensioen voornamelijk bij zichzelf, de partner en het pensioenfonds of verzekeraar vindt liggen. Dit in tegenstelling tot het idee dat de verantwoordelijkheid voor het partnerpensioen ligt bij de overheid of de werkgever (zie tabel 1.3.1). Dit is in principe een goede indicatie, hieruit blijkt dat men de verantwoordelijkheid in ieder geval gedeeltelijk bij zichzelf vindt liggen. Uit de resultaten blijkt echter dat men het tevens (helemaal) eens is met de stelling: *'Wanneer mijn partnerpensioen niet goed gereld is, moet men mij daarvan op de hoogte stellen'* (zie tabel 1.3.2). Hieruit blijkt, dat wanneer er doorgevraagd wordt over de verantwoordelijkheid voor het partnerpensioen, men deze toch niet bij zichzelf vindt liggen.

Tabel 1.3.1 verantwoordelijkheid voor partnerpensioenen

Verantwoordelijkheid voor mijn partnerpensioenen ligt bij:	Frequentie				Modus
	(Helemaal) mee oneens	Neutraal	(Helemaal) mee eens	Totaal	
Pensioenfonds/ verzekeraar	93	159	314	566	(Helemaal) mee eens
	16,4%	28,1%	55,5%	100%	
Mijzelf	95	154	317	566	(Helemaal) mee eens
	16,8%	27,2%	56%	100%	
Mijn partner	65	139	362	566	(Helemaal) mee eens
	11,5%	24,6%	64%	100%	
Mijn werkgever*	162	212	133	509	Neutraal
	28,60%	37,5%	23,5%	89%	
De overheid	211	229	126	566	Neutraal
	37,30%	40,5%	22,30%	100%	

* Bij de keuze mijn werkgever zijn er missing values, aangezien er ook ZZP-ers deelnamen aan het onderzoek

De belangrijkste resultaten van het eerste deel van de vragenlijst, waarbij de respondent gevraagd werd aan te geven in hoeverre hij of zij het eens was met de aangeboden stellingen, zijn weergegeven in tabel 1.3.2. Deze tabel bevat de stellingen waarbij de respondenten het meer eens dan oneens zijn.

Tabel 1.3.2 redenen zijn om zich niet in het partnerpensioenen te verdiepen

Stelling	Frequentie				Modus
	(Helemaal) mee oneens	Neutraal	(Helemaal) mee eens	Totaal	
Aangezien ik mijn pensioenen niet zelf kan kiezen, ga ik ervan uit dat alles goed geregeld is.	111	202	253	566	(Helemaal) mee eens
	19,6%	35,7%	44,7%	100%	
Pensioen in Nederland is goed geregeld, ik ga er daarom vanuit dat ook het partnerpensioen goed geregeld is.	N= 159	236	171	566	(Helemaal) mee eens
	28,1%	41,7%	30,2%	100%	
Ik heb altijd premie betaald, daarom ga ik ervan uit dat het partnerpensioen goed geregeld is.	114	240	212	566	(Helemaal) mee eens
	20,1%	42,7%	37,5%	100%	
Wanneer mijn partnerpensioen niet goed geregeld zou zijn, moet dat aan mij gemeld worden.	75	198	293	566	(Helemaal) mee eens
	13,30%	35%	52%	100%	

Opvallend aan deze resultaten is dat drie stellingen komen uit de categorie *aanname*. Dit zijn de stellingen die eindigen met: *'ga ik er vanuit dat het partnerpensioen goed geregeld is'*. De enige andere stelling die naar voren komt uit de analyse van de resultaten behoort, zoals hierboven is vermeld, tot de categorie *verantwoordelijkheid*. Bovendien is te zien dat de stellingen waarmee de respondenten het (helemaal) mee eens zijn, geen stellingen bevatten uit de categorieën *relevantie* en *systeem*. Hieruit is te concluderen dat men wel degelijk beseft dat partnerpensioenen voor mensen op dit moment

relevant is. Er werd door de respondenten tevens aangegeven dat de ingewikkeldheid of het systeem waarop (partner-) pensioen is gebaseerd, geen reden is om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen.

1.4 Resultaten tweede deel kwantitatief onderzoek

De relevante resultaten van het tweede deel van het onderzoek staan in tabel 1.4. Deze tabel laat de stellingen zien die het meest zijn aangegeven als belangrijke redenen om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen, met de bijbehorende ranking. De stellingen zijn voor een groot deel in lijn met de bevindingen uit het eerste deel van de vragenlijst. De resultaten worden per categorie besproken.

Aanname

De categorie *aanname* bevat voor de respondenten de meest belangrijke redenen om zich niet te verdiepen in het partnerpensioen. De resultaten laten zien dat de stelling: *'Ik heb altijd premie betaald, daarom ga ik ervan uit dat het partnerpensioen goed geregeld is'* het meest wordt aangegeven (n= 160), als reden om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen (tabel 1.4). Bovendien blijkt dit voor nog eens 30% van deze groep respondenten de belangrijkste reden te zijn. Deze stelling kwam tevens tijdens de eerste analyse naar boven waarmee het merendeel van de respondenten (37.5%) het (helemaal) mee eens is (tabel 1.3.2). Ook kwamen de stellingen: *'Aangezien pensioen niet iets is wat ik kan kiezen, ga ik ervan uit dat het goed geregeld is'* en *'Nederland heeft een goed pensioenstelsel, ik ga ervan uit dat mijn partnerpensioen goed geregeld is'* als belangrijke redenen naar voren om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen.

Verantwoordelijkheid

Opvallend in deze tabel is dat men de verantwoordelijkheid vindt liggen bij een ander in plaats van bij zichzelf. Dit is in lijn met de resultaten verkregen uit tabel 1.3.2, maar wederom gedeeltelijk in strijd met de bevindingen uit tabel 1.3.1. Hieruit blijkt dan men de verantwoordelijkheid voor het partnerpensioen onder andere bij henzelf vindt liggen wanneer het direct gevraagd wordt. Wanneer deze vraag echter minder direct gesteld wordt, is men snel geneigd de verantwoordelijkheid van zichzelf af te schuiven en bij een ander te leggen.

Relevantie

Stellingen ten aanzien van de *relevantie* scoorden wederom niet hoog. Er is één stelling die naar boven komt uit de analyse ten aanzien van de categorie relevantie: *'Als ik zou weten hoeveel geld ik later nodig zou hebben, zou ik me er meer in verdiepen'*. Het gaat hier om een relatief kleine groep respondenten (n=82; n totaal=495), echter deze stelling is voor hen erg belangrijk. Dit is te zien aan de ranking. Meer dan 50% van de respondenten, die deze stelling selecteerden, vinden dit ook de (of op één na) belangrijkste reden om zich niet in het partnerpensioen te verdiepen.

Systeem

Het is te zien dat de relevante resultaten tevens twee stellingen bevatten uit de categorie *systeem*. Bij deze stellingen geldt dezelfde uitleg als bij de stelling ten aanzien van de relevantie. Het gaat om een relatief kleine groep respondenten. Deze stellingen zijn voor deze groep echter zeer belangrijke redenen om zich niet in partnerpensioen te verdiepen.

Tabel 1.4 ranking van belangrijkheid stellingen

Stelling	Categorie	N=	Ranking	Modus	
Dat de pensioenen in Nederland goed geregeld zijn is de verantwoordelijkheid van de overheid, werkgevers en de pensioenfondsen/verzekeraars, dus mijn partnerpensioen ook.	Verantwoordelijkheid	89	1	48,3%	1
			2	18%	
			3	21,3%	
			4	11,2%	
			5	1,1%	
			Totaal	100%	
Aangezien pensioen niet iets is wat ik kan kiezen, ga ik ervan uit dat het goed geregeld is.	Aanname	110	1	27,3%	2
			2	30%	
			3	26%	
			4	15,5%	
			5	0,9%	
			Totaal	100%	
Ik heb wel geprobeerd om me in het partnerpensioen te verdiepen, maar het is te ingewikkeld.	Systeem	108	1	34,3%	1
			2	26,9%	
			3	24,1%	
			4	10,2%	
			5	4,6%	
			Totaal	100%	
Nederland heeft een goed pensioenstelsel, ik ga ervan uit dat mijn partnerpensioen goed geregeld is.	Aanname	108	1	23,1%	2
			2	36,1%	
			3	22,2%	
			4	14,8%	
			5	3,7%	
			Totaal	100%	
Ik heb altijd premie betaald, daarom ga ik ervan uit dat het partnerpensioen goed geregeld is.	Aanname	160	1	30,6%	1
			2	29,4%	
			3	22,5%	
			4	11,9%	
			5	5,6%	
			Totaal	100%	
De bedragen op mijn pensioenoverzicht zijn abstract en zeggen mij niets, daarom verdiep ik mij er verder niet in.	Systeem	82	1	20,7%	2
			2	31,7%	
			3	20,7%	
			4	14,6%	
			5	12,2%	
			Totaal	100%	
Als ik zou weten hoeveel geld ik later nodig zou hebben, zou ik me er meer in verdiepen.	Relevantie	82	1	24,4%	2
			2	32,9%	
			3	18,3%	
			4	19,5%	
			5	4,9%	
			Totaal	100%	

1.5 Conclusies

De conclusie die uit deze resultaten getrokken kan worden, is dat de reden dat men zich niet verdiept in het partnerpensioen, voornamelijk ligt in het feit dat men aanneemt dat het partnerpensioen goed geregeld is.

Mensen denken dit, omdat men altijd premie heeft betaald. Ook het feit dat men weinig kan kiezen met betrekking tot de pensioenregeling draagt hier

aan bij. Tevens blijkt dat men het beeld heeft dat de pensioenen in Nederland goed geregeld zijn. Daarom gaat men ervan uit dat het partnerpensioen goed is geregeld.

Bovendien blijkt dat men de verantwoordelijkheid voor het partnerpensioen niet bij zichzelf vindt liggen. Wanneer de resultaten met elkaar in verband worden gebracht, is de conclusie dat men de verantwoordelijkheid voor het in orde zijn van het partnerpensioen vindt liggen bij het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar.

De redenen waarom mensen zich niet in het partnerpensioen verdiepen, hangen allemaal met elkaar samen.

1.6 Suggesties voor verbetering van partnerpensioenbewustzijn

Het partnerpensioenbewustzijn verhogen is een lastige taak. De oorzaak hiervan is dat, om het partnerpensioenbewustzijn te verhogen, ook het pensioenbewustzijn verhoogd moet worden. In dit onderzoek kunnen hier geen suggesties voor worden gedaan, aangezien dit buiten de scope van het onderzoek valt. Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek kunnen echter wel algemene suggesties worden gedaan ten aanzien van het partnerpensioenbewustzijn.

Het feit dat men zich niet verantwoordelijk voelt voor het partnerpensioen kan door middel van betere communicatie verholpen worden.

Allereerst moet de aanname dat het partnerpensioen goed geregeld¹ is worden weerlegd. Wanneer men ervan uit gaat dat het partnerpensioen goed geregeld is, voelen mensen ook geen noodzaak zich hierin te verdiepen. Deze aanname zou in principe kunnen worden weerlegd door mensen een duidelijker beeld te geven van de hoogte van het partnerpensioen. Hierdoor zal het verantwoordelijkheidsgevoel ten aanzien van het partnerpensioen vergroot worden.

De gedachte *'ik heb altijd premie betaald'* en *'ik kan zelf niet kiezen voor mijn pensioenregeling'* zijn geen aannames die men snel kan veranderen. Het is van belang dat mensen succesvol worden aangesproken op hun verantwoordelijkheidsgevoel en dat zij een realistisch beeld hebben van het partnerpensioen. Als dat gerealiseerd is, kan verwacht worden dat deze aannames worden ontkracht.

¹ Dat wil zeggen: een voor iedereen adequaat niveau heeft.